

ISSN: 0257-4152
e-ISSN: 2687-2072

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EGE ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ

*Tarih
İncelemeleri
Dergisi*

*XXXIX/1
2024*

ISSN: 0257-4152
e-ISSN: 2687-2072

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EGE ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ

Tarih İncelemeleri Dergisi

XXXIX/1
2024

BORNOVA – İZMİR

TARİH İNCELEMELERİ DERGİSİ

ISSN: 0257-4152, e-ISSN: 2687-2072

Uluslararası Hakemli Dergi

Yılda bir cilt, Temmuz ve Aralık aylarında iki sayı halinde yayımlanır.
Derginin kısaltması: **TİD**

Sahibi

E. Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü adına
Prof. Dr. Yusuf AYÖNÜ (Dekan)

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 18679

Yayın Tarihi: 26 Temmuz 2024

Yazışma Adresi / Correspondence Address

Tarih İncelemeleri Dergisi Editörlüğü
E.Ü. Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, 35100 Bornova-İzmir, Türkiye
Faks: +90 232.388 11 02 Tel: +90 232.311 13 43/39 26
E-mail: tarihincelemeleri@gmail.com

Tarih İncelemeleri Dergisi,

TÜBİTAK-ULAKBİM-TR Dizin, Emerging Sources Citation Index (ESCI), European Reference Index for the Humanities (ERIH), Modern Language Association of America (MLA), Humanities International Index (EBSCOHost) ve Humanities Source Ultimate (EBSCOHost)'de yer almaktadır.

Derginin internet sayfası: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egetid>

EDİTÖRLER / EDITORS

Prof. Dr. Süleyman Özkan - Prof. Dr. Nuri Karakaş

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dimiter Angelov, Harvard University, Boston/USA.
Prof. Evangelia Balta, National Hellenic Research Foundation, Institute of Historical Research,
Athens/GREECE.
Prof. Dragi Gjorgiev, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje/NORTH MACEDONIA.
Assoc. Prof., Fabio L. Grassi, Sapienza University of Rome, Rome/ITALY.
Prof. Dr. Cüneyt Kanat, Ege Üniversitesi, İzmir/TÜRKİYE.
Prof. Dr. Mehmet Ali Kaya, Ege Üniversitesi, İzmir/TÜRKİYE
Prof. Dr. Cihan Özgün, Ege Üniversitesi, İzmir/TÜRKİYE.
Prof. Önhan Tunca, The University of Liege, Liege/BELGIUM.

YAYIM İLKELERİ

Dergimizde; sadece özgün araştırma ve inceleme makalesi yayımlanır.

Dergide yayımlanan tüm yazıların ilmi ve fikri sorumluluğu yazarına aittir.

Yazıların, başka bir yerde, farklı bir dilde dahi olsa yayımlanmamış olması gerekir.

Yayımları teklif edilen yazılar, yayın kurulu tarafından incelendikten sonra iki hakeme gönderilir ve iki hakemin olumlu raporları sonucunda yayımlanır.

Yazıların yazım dili, yabancı dilde yazılanlar hariç, Türkiye Türkçesi olmalıdır.

Yazıların sayfa sayısı, metin ve levha olarak 30 sayfayı geçmemelidir.

Yayımlanan makaleler, Yayın Kurulu'ndan izin alınmadan kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz ve çoğaltılamaz.

YAYIM KURALLARI

Makaleler, Türkçe veya İngilizce olabilir. Makaleler için Türkçe “öz” ve İngilizce “abstract” ile beşer adet “Anahtar Kelime (Keywords)” verilmelidir.

Makalenin arkasına 700-800 kelimelik bir İngilizce Summary de eklenmelidir.

Dipnotlar şu şekilde gösterilmelidir:

Tek yazarlı kaynak : Uzunçarşılı 1957, s.23; Karal 1940, s.234.

İki yazarlı kaynak : Bilge ve Kaynak 2000, s.11-12.

İkiden fazla yazarlı kaynak : Hamilton vd. 1957, s.345 vd.

Birden fazla cildi olan kaynak: Ünal 2002, I, s.23-24, Lev. 12.

Yazarın aynı yılda basılmış eserleri: Alkım 1990a, s.45; Alkım 1990b, s.90.

Dipnotlara atıfta bulunulmamalı, **a.g.e.**, **ibid** gibi kısaltmalar kullanılmamalıdır.

Kısaltmalar, “KAYNAKLAR” kısmında liste halinde verilir.

Makalelere eklenmesi istenen görseller ayrı bir dosyada JPEG olarak kaydedilmelidir.

Yazar, metni e-mail yoluyla editöre göndermelidir.

Makale sahibi, açık adresini, elektronik posta ve telefon numarasını yazmalıdır.

Editör, gerektiğinde makalelerin yazım ve dil özellikleri üzerinde değişiklik yapabilir.

Yayımlanmayan makaleler iade edilmez.

Yazılar Microsoft Word programında, metin 10, dipnotlar 9 punto olarak yazılır.

Kâğıt boyutu 16,5x24 cm. olmalıdır.

TARİH İNCELEMELERİ DERGİSİ
XXXIX-1, Temmuz/July 2024
İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Cansu ALTUN

Hitit Kaynaklarında Aštata ve Değişen Coğrafi Sınırları
Aštata Country and Its Changing Geographical Borders in Hittite Sources 1-17

Mehmet ÇETİN

The Moroccan Crises (1905-1911) and the Policies Implemented by the
Ottoman Empire During the Crises
Fas Krizleri (1905-1911) ve Osmanlı Devleti'nin Kriz Sürecinde Takip Ettiği Politikaları 19-46

Sertaç DEMİR

Tanzimat Reformlarının Hukuk Sistemindeki İlk Örneği: 1840 Ceza
Kanûnunun Kastamonu Muhassıllık Meclisinde Tatbiki
*The First Example of Tanzimat Reforms in The Legal System: Implementation
of the 1840 Criminal Law in the Kastamonu Muhassillik Councils* 47-80

Ahmet DÖNMEZ

İngiliz-Rus Nüfuz Çekişmesi Ortasında İstenmeyen Bir Osmanlı Elçisi:
Mehmed Namık Paşa (1834-1835)
*An Unwanted Ottoman Ambassador in the Middle of an English-Russian Influence
Conflict: Mehmed Namik Pasha (1834-1835)* 81-105

Mustafa DURDU

Osmanlı Devleti ile Portekiz Krallığı Arasında Ticari ve Diplomatik İlişkilerin
Tesisine Yönelik Girişimler (1793-1843)
*Attempts to Establish Commercial and Diplomatic Relations Between the Ottoman
Empire and the Kingdom of Portugal (1793-1843)* 107-144

Kansu EKİCİ-Mesut KINACI

The Rivers of The Pontos Region in Ancient and Medieval Sources:
The Halys, Iris & Thermodon
*Antikçağ ve Orta Çağ Kaynaklarında Pontos Bölgesi'nin Nehirleri:
Kızılırmak, Yeşilirmak ve Terme Çayı* 145-162

Gökhan KAĞNICI

Kötürümün Şifacısı: Tanrıça Nintinuga'nın Sakatlanmış
Bedeni İyileştirmesi İnancı Üzerine Bir Soruşturma
*Healer of Crippled: An Investigation into the Belief in the
Goddess Nintinuga's Healing of the Crippled Body* 163-180

Nilgün Nurhan KARA

Ege'nin Bir Tarafından Diğer Tarafına: Seferihisar Mübadilleri
Seferihisar Exchanges from One Shore to the Other in the Aegean 181-202

Mehmet KARAYAMAN

Atatürk Döneminde Türkiye’de Öğrenim Gören Afgan Öğrenciler
Hakkında Bir Değerlendirme
An Assessment About the Afghan Students in Turkey During the Atatürk Era 203-239

Musa KILIÇ

Osmanlı Devleti’nin Adli Kurum Olarak Yurt Dışında Şehbenderlik
Mahkemeleri Kurması ve İlgası: İran Örneği (1912-1916)
*The Establishment and the Dissolution of the Ottoman Shahbandar Courts
Constituted Abroad as Judicial Institutions: The Case of Iran (1912-1916)* 241-267

Vi An LU

Qing Hanedanlığı Döneminde Çin Donanma Gemilerinin İnşasında
Kereste Kullanımı
The Use of Timber for Shipbuilding in the Chinese Navy During the Qing Dynasty 269-302

Fatih SARIKAYA

Muaviye b. Ebû süfyân Döneminde Emevilerin İstanbul Seferi ve
Müslümanların Kapıdağ Yarımadasındaki İzleri
*The Expedition of the Umayyads to Istanbul and the Traces of Muslims in the
Kapıdağ Peninsula during the Reign of Muawiya bin Abi Sufyan* 303-330

İbrahim TAMAR

II. Abdülhamid Dönemi’nde Askere Çağrılan Talebe ve Muallimler
Students and Teachers Called to Military Service During the Reign of Abdulhamid II 331-363

Fahrettin TEPEALTI - Süleyman AŞIK - Emre KARAKAYA

Menemen’in İşgal Dönemi (1919-1922): Coğrafi Bilgi Sistemleri Destekli
Bir İnceleme
*Occupation Period of Menemen (1919-1922): A Review Supported by Geographical
Information Systems* 365-398

Mehmet TUĞRUL

Medreseden Rüşdiyyeye: Sakallızâde Medresesi ve Sofya Rüşdiyye Mektebi
From Madrasa to Rüşdiyye: Sakallızâde Madrasah and Sofya Rüşdiyye School 399-421

Songül ULUTAŞ - Vedat KANAT

Market Seeking of America in Mersin in the Late Ottoman Period
Amerika’nın Son Dönem Osmanlı Mersin’inde Pazar Arayışı 423-444

Özden ÜRKMEZ

Geç Tunç ve Demir Çağında Anaia: Arkeolojik ve Epigrafik Veriler Işığında Yorumlar
*Anaia in the Late Bronze and Iron Age: Comments in the Light of Archaeological
and Epigraphic Data* 445-476

TARİH İNCELEMELERİ DERGİSİ XXXIX-1, Temmuz/July 2024
İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Cansu ALTUN Hitit Kaynaklarında Aştata ve Değişen Coğrafi Sınırları	1-17
Mehmet ÇETİN The Moroccan Crises (1905-1911) and the Policies Implemented by the Ottoman Empire During the Crises	19-46
Sertaç DEMİR Tanzimat Reformlarının Hukuk Sistemindeki İlk Örneği: 1840 Ceza Kanûnunun Kastamonu Muhassıllık Meclisinde Tatbiki	47-80
Ahmet DÖNMEZ İngiliz-Rus Nüfuz Çekişmesi Ortasında İstenmeyen Bir Osmanlı Elçisi: Mehmed Namık Paşa (1834-1835)	81-105
Mustafa DURDU Osmanlı Devleti ile Portekiz Krallığı Arasında Ticari ve Diplomatik İlişkilerin Tesisine Yönelik Girişimler (1793-1843)	107-144
Kansu EKİCİ-Mesut KINACI The Rivers of The Pontos Region in Ancient and Medieval Sources: The Halys, Iris & Thermodon	145-162
Gökhan KAĞNİCİ Kötürümün Şifacısı: Tanrıça Nintinuga'nın Sakatlanmış Bedeni İyileştirmesi İnanıcı Üzerine Bir Soruşturma	163-180
Nilgün Nurhan KARA Ege'nin Bir Tarafından Diğer Tarafına: Seferihisar Mübadilleri	181-202
Mehmet KARAYAMAN Atatürk Döneminde Türkiye'de Öğrenim Gören Afgan Öğrenciler Hakkında Bir Değerlendirme	203-239
Musa KILIÇ Osmanlı Devleti'nin Adli Kurum Olarak Yurt Dışında Şehbenderlik Mahkemeleri Kurması ve İlgası: İnan Örneği (1912-1916)	241-267
Vi An LU Qing Hanedanlığı Döneminde Çin Donanma Gemilerinin İnşasında Kereste Kullanımı	269-302
Fatih SARIKAYA Muaviye b. Ebû süfyan Döneminde Emevilerin İstanbul Seferi ve Müslümanların Kapıdağ Yarımadasındaki İzleri	303-330
İbrahim TAMAR II. Abdülhamid Dönemi'nde Askere Çağrılan Talebe ve Muallimler	331-363
Fahrettin TEPEALTI - Süleyman AŞIK - Emre KARAKAYA Menemen'in İşgal Dönemi (1919-1922): Coğrafi Bilgi Sistemleri Destekli Bir İnceleme	365-398
Mehmet TUĞRUL Medreseden Rüşdiyeye: Sakallızâde Medresesi ve Sofya Rüşdiye Mektebi	399-421
Songül ULUTAŞ - Vedat KANAT Market Seeking of America in Mersin in the Late Ottoman Period	423-444
Özden ÜRKMEZ Geç Tunç ve Demir Çağ'ında Anaia: Arkeolojik ve Epigrafik Veriler Işığında Yorumlar	445-476

